

Journael van de ongelukkighe voyagie, gedaen bij den commandeur Dirck Albertsz. Raven, naer Groenlandt, in den iare 1639

Dirck Albertsz Raven

bron

Dirck Albertsz Raven, *Journael van de ongelukkighe voyagie, gedaen bij den commandeur Dirck Albertsz. Raven, naer Groenlandt, in den iare 1639*. Gillis Joosten Saeghman, Amsterdam ca. 1665

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/rave010jour01_01/colofon.php

© 2013 dbnl

The logo for the Dutch Bibliography (dbnl) features the lowercase letters 'dbnl' in a blue, sans-serif font. The letter 'd' is stylized with a small hook at the top.

C. v. Sichem fecit.

*Wanneer den Oceaen, geperst door harde Winden,
Soeckt Mensch, en Schip, en Goet, op't hevighst' te verslinden,
So is het Noodt-lot swaer, gedrukt aen 's Menschen Ziel;
Besonder als het Schip raeckt boven met de Kiel.
Gelijck 't dees RAVEN beurt; hy worstelt met de Baren
Op't omgekeerde Schip, om 't Leven te bewaren.*

Hier na een Beter.

Kort Journael van de Reyse, gedaen door den Commandeur *Dirck Albertsz. Raven*, naer Groenlandt, in den Iare Anno 1639.

DEn 7 Mey, in 't Iaer 1639. ben ick *Dirck Albertsz Raven*, voor Commandeur met het Schip *Spitsberghen*, voor de E. Heeren Bewint-hebberen van de *Groenlandsche* Compagnie, residerende tot *Hoorn*, uyt *Texel* ghezeylt, in Compagnie van noch 2 Schepen van de Kamer van *Harlingen*, een Zee-visscher, ende een Capitael-Schip de *Oranje-boom*, daer Commandeur op was *Gale Hamkens*, met een Zuydelijcke windt, stelden onse koers N.N.W.

Den 12 dito, scheidten onse twee Zee-Visschers van *Harlingen* benoorden *Hitlandt* van ons af: sy hielden noch al N.N.W. aen, en wy met ons twee Capitael-schepen, te weten, *Gale Hamkens*, en wy stelden onse koers N.N.Ost, na de kust van *Spitsbergen*.

Den 21 dito, 's morgens, saghen wy het Land van *Spitsbergen*, liepen Oost-waert over, hadden de wind Noorden. 's Achtermiddaeghs quamen wy tegen 't Ys aen, wenden het wederom t' Zee van 't Ys af, waren ontent 12 mijl van 't Land, hadden de hoogte van 78. grad.

's Avonds liep de windt Zuydelijck, setten onse coers doe N.N.W. aen, nae het *Voorlandt* toe, dat ontrent 18 mijlen van ons lagh, konden het effen sien.

Den 22. 's morgens, de windt noch al Zuyden, gingen met malkander noch al N.N.W. aen, sagen t' Zee-waert en na 't Landt toe, noch al Ys, was goet weer, saghen 2 schepen van onderen op komen laveren, die wy ontrent middach verspraken, waren twee Deensche schepen, seyden ons dat 't beneden om de Noort noch al vol Ys lagh, so datse geen water sien konden, waer door wy te werck trocken, om nevens dese twee Deenen, en *Gale Hamkens* weder uyt 't Ys te laveren, de wind begon hant over hant aen te nemen, so dat wy met Schover-zeylen mosten zeylen. Weynigh nae de middach sagen wy noch een Schip op ons af komen, dat wy naderhant vernamen, dat de Kamer van *Delft* toe-behoorde, waren doe onder ons vijf Schepen by een, en 't begon een geheele storm te waeyen, met hol water.

's Avondts quamen wy op de buyten-kant van 't Ys, was een hard'weer, met Iachtsneeuw vermengt, so dat de schepen niet aen de wind wilden wenden, en voor de wint om konden wy niet komen door de kleyne spatie tusschen ons en het Ys, want wy de inwaertste waren van onze Mackers, de 2 Deensche Schepen waren een stuck achter uyt, dicht op de soom van 't Ys, waer tegen de zee so geweldigh storte en brande, dat wy dickwils 't water en de soom van 't Ys, niet en konden onderscheyden, met sneejagt, liepen by de wind over W.Z.W. in zee. 't Water gingh soo hol, en 't waeyde soo, dat het Galjoen dickwils in Zee schoot, en het Plecht-ancker in 't water sleepte, soo gheweldigh lagh 't Schip op zyd. Wy hadden 't Schip (om te beter van achteren tot vooren te komen) boven met zout bestroyt; 't Schip was anders door de groote gladdigheyt niet wel te gebruycken. Hier waren wy (op een wal) van 't Ys beset, en door de groote snee-jacht was het ghesicht soo goet niet als wy wel wensten, elck deed' evenwel zijn best met uytzien, eenige stonden voor andere waren by de zeylen, die wy door de warde wind niet wel regeren konden, al te met wast loef aen, dan hou dragent.

Ten laetsten saghen wy een schos Ys recht voor uyt, daer wy niet boven konden zeylen, en noch een ander in Ly voor uyt, daer wy niet beneden om konden, eensdeels om dat de soom van 't Ys ons soo nae was, daer een geweldig hol Water teghen aenstont: Anderdeels om dat het Schip so kort niet en soude kunnen vallen, door dien de schossen so dicht aen waren, hoopten der halven tusschen beyden door te loopen, 't Schip lag, als verhaelt, geheel op zyd', en 't roer te loefwaert aen boordt, en scheen als of het met een veerd' na de grondt soude ghe-

schoten 't Schip vergaet hebben, soo haelden 't de Neus onder, de achter-zeylen lagen los aen de windt, het stont gheweldigh vreesselijk, want het scheen onmogelijk dat het soo kort soude drayen, en de Schos scheen of hy al voor de boegh was, want daer was geen klaer gesicht, evenwel draeyde 't Schip noch so veel, dat de loef-waerste schos achter de Focke-rust onder water raeckten, daer op dreven wy datelijck tegen de lywaerste schos aen. Ick sach terstont over boort, achter uyt, maer in al dit stooten saghen wy geen spaenderen drijven, hoopten daerom dat het noch soo veel noot niet en had, maer het openbaerden hem wel haest heel anders, want 't schip begon datelijck voor te sincken, 't welck een groote verbaestheyt veroorsaekte onder ons, wy hieuwen terstont met bijlen in de Masten, hackten die om vard, 't Volck setten de Sloepen over boort, daer door de groote benautheyt gearst, soo veel Volck inviel, dat sy genootsaecht waren af te steecken, en even achter het schip komende, sloegen de sloepen om, en verdroncken al-te-mael. En hoe wel der geen uytkomst scheen, soo socht men evenwel de Doodt soo langh te onvluchten als men kon, want veele die liepen na achteren toe, na de Companjen, en eenighe klonnen op de Besaens-mast, die oogenschijnlijk langhst scheen te sullen boven blijven; maer also 't getal aen de Besaens-mast sich vermeerderde, so brack de self de, en viel met 't Volck in zee, de welcke datelijck oock verdroncken.

Het water verspreyden sich over 't geheele Schip, doe quam 't met het Voor-schip weer wat op, maer 't viel stracks om, bleef met 't loef-boort ontrent vier voet boven water leggen.

In dit op 't zijd' vallen, verdroncken noch vele van de Maets, die nae de ly toe vielen en met de zee bestolpt werden, onder anderen een man die langh met

my gevaren had, hij quam by my, gaf 't Schip valt op zijd'. my de hant, seyde Commandeur heb ick u yets in eenighe dinghen mis daen, wilt gy my dat wel vergeven? Ick antwoorde, ghy hebt my niet mis daen, en soo der yets is, gaern vergeef ick 't u, gelijk ick wil dat my oock gedaen wort. Daer op scheidy hy van my, en seyde: in der eeuwigheyt moeten wy malkander weer sien, want 't omvallen van het schip brack onse proposten. Hy verdronk als verhaelt, en ick raecte nevens veele op de zy van het Schip. De meeste part die doe noch leefden, stonden voor, by de Anckers op de zy van het schip, en ick stond by de groote Rust. Ik kon het daer niet lang harden, begaf my daerom oock voor by de Anckers. De Zee liep te loefwaert soo geweldigh over 't schip heen, met sulcken snee-jacht en koude, dat 't na menschen begriyp onmogelijk scheen, om op het schip, in 't leven te kunnen blijven; elcke Zee die daer over quam nam eenighe menschen weg, nu 2. dan 3. somtijts 5. a .6 te gelijk, die dateljk door de Zee verslonden wierden, 't welck een droevich aensien was, te meer om dat wy die noch leefden, oock niet beter en verwachten: hoe wel den mensch nimmermeer voor de doodt verseeckert is, soo kan men in sulcken gelegentheyt zijnde, sien hoe gedwee, hoe nietigh den mensch is, en welck een naeuwe vierschaer sich in de herten openbaert, 't bidden dat dickwils (sijnde buyten noodt) niet wijder als vande lippen komt, quam hier al een kennis dieper van daen, wy sagen malkander met bedroefde ooghen aen, gaven Godt de saecke op. De twee Deensche Scheepen dreven doe voorby ons, ontrent anderhalf musquets schoot boven ons heen, maer kosten ons niet helpen. Hier een weynigh geseten hebbende, seyde de Stuerman tegen my, daer draeyt het Schip voor wint om, 't welck geheel te verwonderen was, want het draeyden so kort met de geheele vleet van masten, seylen en ander tuygh, 't welck noch aen het schip vast was, dat een schip met al sijn voorseylen niet korter en eerder konde draeyen, was een merckelijcke bestieringe Gods, willende noch eenige by het leven behouden, want sonder dese omdraeyinghe van 't Schip, en soude het geen twee uren gheduert hebben, oft waren altemael van het Schip ghespoelt gheweest. Hoe wel wy in 't gheheel gantsch geen uytkomst

en sagen, soo gaf het ons even wel noch al eenige vertroostinge, want wy konden voor het overspoelen van de Zee nu wat beter op 't Schip blijven, om dat de Zee eenighsins gebrooken wierde, op de kisten en ander goedt dat onder het Boevenet van daen quam spoelen, als oock op de afgehouden Masten, Rees en Zeylen. Waren doen noch ontrent met ons dertigen op 't wrack. De andere vier Scheepen sagen wy wel, maar sy konden ons niet helpen, hadden met haer selven genoegh te doen om 't perijckel te ontkomen. Sy liepen W.Z.W. in Zee, met een Suyden windt, met jacht-sneeu, waren op de hooghte van 78 graden 40 minuten, ontrent 9 mijlen buyten Landt. Des nachts scheen 't weer noch al aen te nemen, waeyden en stormden geweldigh. Wy hielden ons aen de Touwen vast, haddent soo quaet als 't diende, om ons op 't schip te houden, want 't water vloogh ons gheweldig over 't Hooft, en was so kout dat 't niet te seggen is. Yder kan wel afmeten wat een mensch is met een nat lijf in sulken Vorst en jacht-snee, en sonder schuyf of verschut, en sonder eenige aparentie van te sullen behouden worden. Wy achten die geene geluckigh die de doodt ghesmaeckt hadden, baden den Heere, dat hy ons doch een korte doodt wilde gheven, seyden tegens malkander: onse andere Maets zijn voor, haer strijt is ghestreden, hoe sullen wy noch aen de doodt komen. Als de Zee somtijds ons wat meer als ghemeen over 't Hooft storte, seyden wy: nu komt de Heer, 't sal haest gedaen zijn, hy sal 't een eynde maken, en meer sulcke redenen. Den 23. dito des morghens begon 't weer wat af te nemen konden doe geen Schepen sien, wy stonden en saten doe op zijd' van de fortuyningh van 't Companje, de Zee spoelden ghestadigh om de beenen, wy trappelden en beweeghden 't lijf soo veel wy konden om ons wat in de warmte te houden, maer 't scheen onmogelijck, het vroom dat ons de voeten scheenen af te vriesen. Eenige begaven haer (door dien het so lange duerde, of dat de natuerlijke warmte in haer uyt gingh) tot legghen, maer hadden veele geen uur gelegen, of waren al doodt, die schoven wy dan by ons van daen. Ick seyde tegen een dat hy so stil niet soude wesen, maer dat hy wat heen en weer soude loopen, hy antwoorde: Waer sal ick lopen, wy kunnen de doodt doch niet ontgaen, wy moeten hier immer al blijven, ick seyde wederom; Of God 't noch versagh, doe seyde hy: Iae Godt kan wel, maer (of hy seggen wilde) waer syn de middelen daer door het te weegh kan gebracht worden. 't Was een bedroefde saeke, de Heer is 't bekent hoe bang en benaeut dat wy waren, want na uytkomst van gebergh te worden, te hoopen, scheen een dwaes heyt en een hope sonder hoope. Weynigh tijts daer na, wierde de man daer ick de reden mede had, oock van 't Schip afgeworpen; sommige in de welcke noch eenigh leven was, maar 't belul niet hadden haer vast te houden, wierden al mee van de Zee van 't Schip af gesmeten, als sy dan in 't water laghen, saghen wy dat sy haer noch verroerden. Ick stont en hadde de groote schoot in de hant, en wierde door een Zee-water mede van 't Schip ghesmeten. Doe seyde de maets, daer reyst de *Commandeur* oock heen. Maer 't beliefte de Heer noch niet, hielt my vast, lagh maer met 't halve lijf in 't water, hadt noch so veel kracht en couragie dat ick (met Godts hulp) weder by onse Maets quam, sonder dat sy my hielpen.

Des middaeghs beterden 't weer hoe langer hoe meer, de wint noch als voren, al te met quammer een schodts Ys by ons langs drijven. Na de middag scheen 't Schip noch lagher te sincken, gingen daerom heen en sneden een grof tou dat te loef-waert in een Ancker stack met groote moeyten stucken, en stieten dat Ancker neven 't boegh-Ancker over boort, sochten 't Schip daer door weer

wat te rijsen, ghelijck 't oock eenighsins dede. De Blinde Ra, met de Blind, hingh noch aende Boeg-spriet, die sneden wy van boven neer, en haelden hem op de zijde van 't Schip, rechten de Blinde Rae op, met noch een ander endt van een balck, tot twee masten, konden die bequaem setten, also op verscheyden plaetsen de vullingen tusschen de Berchouten waren uyt gespoelt, maeckten van de Blindt twee seylen, stelden die schrap, meenden dat het daer door wat over soude schieten na Landt toe, maer en dede geen voordeel. Twee van de maets seyden tegen my, laet ons een vlot maecken, daer mee sal 't wat beeter kunnen gaen, om Landt te krijghen; maer seyde tegen haer, wilt ghy dat doen ghy mooght, ick blijf daer ick ben. Wy waren doe wel 12 a 13 mijlen van 't Landt. Sy trocken evenwel met haer tweek te werck, om een vlotjen te maecken, namen de Besaens roed', en ick meen noch een stuck van een oude steng, en noch wat ander Hout-werck, 't welck sy met Tou-werck meenden t' samen te binden, doch het ontdreef haer, tot haer groot gheluck, want souden anders wel haest een kort eynde gehad hebben.

Hoe wel het nu wat beter weer was, soo waren wy noch in grooter droefheyt als oyt; want wy hadden noch eten noch drincken, en waren wel gheneghen tot slapen, maer en konden noch en dorsten ons niet neer leggen, want vrozen stracx doodt; droncken ons eyghen water. Een van ons Maets quam by my, en badt of hy wat van mijn water mochte hebben om sijn hert te laven. Ick gaf hem wat, en hy dronck het. Een ander quam quam by my en badt of hy de vochticheyt die in mijn baert hingh, die bevrosen was, mocht af licken, 't welck ick hem toeliet. 't Herte brack my schier als ick het Volk over sag, sloegh mijn oogen dickwils ten Hemel, hoope noch al dat de Heer 't versien soude, hoe wel daer geen hope toe en scheen. Den 24 dito des morghens, was het heel goet weer, wy saten en waren geheel macht en moedeloos, waren geheel verworden, vroor dat het knelde, dreven te met verder van Landt af. Dagte niet anders of souden daer so sittende, met malkander gestorven hebben. Ontrent de middach siet onse Stierman op, en riep, een zeyl, een zeyl! was beneden windt van ons, ontrent 2 mijlen, wendende af en aen, om door 't Ys te komen, willende na Landt toe. Hier scheen onse hoope wederom te leven, om eenmael geberghet te worden, daer toe (soo 't scheen dat God oock de sake bestierde, want had hy daer door 't Ys kunnen, komen, soo souden sy by ons niet gekomen hebben, maer sagh daer geen kans. De Commandeur in de Mars wesende, om na openingh te sien, sagh ons drijven, meende dat het een doode Walvis was: riep om de verre-kijcker, die wert hem gebrocht. Doe sagh hy stracx dat 't geen Walvis was: riep, 't is gewis onse Admirael, die twee dagen te vooren by ons verongeluckte. Daer op klommen de maets by hopen aen de stengh. Doe sagen sy dat wy twee Zeyltjes op 't wrack hadden opgerecht. Sy setten datelijck de Mars-zeyls in 't top, laveerden opwaerts aen, met alle vlijdt nae ons toe. Wy met malkanderen op het Wrack sittende, saeghen soo ons dochte aen alle teekenen, dat die van het Schip ons mosten in 't gesicht hebben, wy trocken te werck, en haelden het eene zeyltjen op en neer, op dat sy souden sien datter noch levendighe menschen op het wrack waren, het welck sy in 't Schip met groote verwonderinghe sagen, wy storten doen met ons allen een gebedt tot Godt, met sulcken blijdschap en ernst, dat 't mijn herte noch doorsnijt als ik daer aen dencke, danckten en loofden Godt voor zijn groote genade, het was of wy met *Daniel* uyt den kuyl der Leeuwen, en met de *drie Jongelingen* uyt den vyerighen Oven verlost waren. Het Schip ons naderende, saghen wij dat het de *Oranje-*

boom van Harlingen was, daer *Gale Hamkens* Commandeur op was. Sy by ons komende, setten drie Sloepen uyt, haelden ons met ons twintigen van 't wrack aen boort, so veel waren wy noch in 't leven van 86 Man, die wy te voren sterck hadden geweest, het kon met ons niet lang geduert hebben, want wy hadden ontrent 43 a 44 uren op 't wrak geseten, in sulcken bitteren koude, en hadden niet een droogen draet aen't lijf, sonder eten of drincken, als ons eygen water als verhaelt, en sonder te kunnen slapen. Sy setten ons datelijk met de voeten in warme peeckel, want die waren geheel doof gevroosen, ende als door de Peeckel het leven weer in de Beenen begon te wercken, leden wy sulcke viemente pijn, dat 'tonlijdelijck scheen, daer op brachten zy ons te Koy om wat te rusten. Onse *Hooghbootsman*, doe hy in de warme peeckel gheset was, hadde geen gevoel in zijn beenen, want 't Leven was daer uyt, 't welck droevig was. Den 25. dito quamen de andere drie schepen die mede by ons waren, doen wy ons Schip verloren by ons, waren al te mael op 't hoogste verwondert, als sy ons overblijven verstonden, datter noch yemant in 't leven was. *Gale Hamkens* dede de andere Commandeurs elck met syn Barbier aen sijn boort komen, want hy was niet wel versien van een goede Barbier. De Barbiers aen boordt komende, visiteerden ons terstont, en verbonden onse voeten, onse *Hooghbootsman* also sijn voeten doot waren, sneden sy tot ontrent half-wegen de knien, daer begon hy wat levens te voelen, want deed' hem min of meer seer, de Mesters resolveerden om hem 's anderendaeghs syn beenen tot de knien af te setten, doch meenden dat het wel eer met hem veranderen sou, ghelijck 't oock dede: want 's anderen daeghs, zijnde den 16. dito, 's achter-middags is hy gestorven, sprak niet een woort, storf al snuyvende en snorkende als of hy lagh en sliep, even gelijk als de Maets die te vooren op 't wrack van groote koude ghestorven waren. Den 27. dito, hebben sy onse *Hooghbootsman*, over boort geset, dicht voor de *West-Bahy*, die noch vol Ys lag, mosten daerom weder Zee kiezen Ondertusschen beterden het met ons handt over hant, quame door Gods genade wederom tot onse voorige gesontheyt, alleen dat een van de Maets een stuck van sijn groote toon verloor. Den 4 Iuly quamen wy inde *WestBahy*, doe brachte de Sloepe van *Gale Hamkens* ons aen onse Tenten, daer wy terstont te werck trocken, en maeckten onse drie Sloepen gereet, die wy 't voorgaende Iaer daer gelaten hadde, met al haer toe-behoren ren, daer mede wy naderhant noch drie Visschen vingen, Den 26 dito quam onse eene Zee-Visscher by ons, in de *Bay* met een goede party Speck. Den 22 Augustus, is onse tweede Zee-Visscher oock by ons in de *Bay* gekomen, met het Schip vol Speck, daer over wy seer verblijdt waren, verdeelden doe ons Volck op beyde Schepen, en maeckten gereetschap om weder te vertrecken. Den 30 dito, zijn wy van daer gezeylt na 't Vaderlant. Den 23 September, quamen in 't *Vlie*, Den 24 dito, quamen wy voor *Hoorn*. De Heere sy gelooft en gepresen, voor sijn genade, die hy over ons in sulcken oogen-schijnelijcken perijckel bewesen heeft. De Heere geef dat wy dit voortaan met een heyligh leven danckbaerlijck erkennen: AMEN.

EYNDE